

Motion till riksdagen

1985/86:420

Lars Werner m. fl. (vpk)

Inkomstskatten för åren 1987 och 1988

(prop. 1985/86:130)

Sammanfattning

Vänsterpartiet kommunisterna avvisar regeringens förslag till skatteskalor för 1987 och 1988. Vi anser inte att skatterna för höglönade skall sänkas kraftigt medan de för lågavlönade endast sänks i ringa omfattning. Vänsterpartiet kommunisterna anser att en sänkning av matmomsen bättre gynnar låg- och mellaninkomstgrupper. Vi biträder förslaget om höjt kommunalt grundavdrag under förutsättning att kommunerna kompenseras för skattebortfallet.

Vi avvisar också regeringens försämring av det s. k. extra avdraget för pensionärer samt förslaget om slopande av sambeskattningen av makars B-inkomster, sänkning av marginalskattespärren och justering av den s. k. begränsningsregeln.

Vi föreslår dessutom att avdragsrätten för pensionsförsäkringspremier skärps.

Skattepolitikens inriktning

Olika regeringars skattepolitiska inriktning sedan mitten av 1970-talet har varit att minska progressiviteten (utjämningen) i beskattningen. Vpk har kritiserat denna politik som drivits av både borgerliga och socialdemokratiska regeringar. Att de borgerliga partierna har intresse att gynna överklass och höginkomsttagare är naturligt. Att däremot socialdemokratiska regeringar intar liknande positioner i skattepolitiken är högst anmärkningsvärt.

Vänsterpartiet kommunisternas ekonomiska och skattepolitiska inriktning är att skatt skall betalas efter bärkraft, dvs. att de med höga inkomster och stora förmögenheter skall betala väsentligt mer i skatt än för närvarande och människor med låga eller normala lönearbetarinkomster skall gynnas med lägre skatt och minskade kostnader för nödvändighetsvaror som bl. a. mat och hyror.

Progressiviteten i beskattningen har starkt minskat. Sedan mitten av 1970-talet och tills nu har den progressiva delen i beskattningen (den statliga utjämnande skatten) minskat från nära en tredjedel till omkring en sjundedel av samhällets totala skatteinkomster. Orsakerna härtill är främst ändrade skatteskalor, s. k. inflationskydd och de kraftiga marginalskattesänkningarna i samband med den "underbara nattens" överenskommelse (skattereformen) mellan socialdemokraterna och de borgerliga mittenpartierna. Att nu ytterligare, som regeringen föreslår, sänka skattesatserna kraftigt i högre

inkomstskikt samtidigt som skatteskalans förändring medför ökad statlig skatt i inkomstlägen upp till närmare 80 000 kr. kan inte accepteras. Denna borgerligt inriktade skattepolitik måste avvisas. I stället måste skattepolitiken inriktas så att de breda befolkningsgrupperna gynnas och så att höginkomsttagare, spekulanter och de med stora förmögenheter får ökad skatteböroda.

Kritik mot regeringsförslaget

Som tidigare nämnts föreslås att skatteskalorna för 1987 och 1988 ändras så att det mest gynnar de med höga inkomster och direkt missgynnar de med inkomster upp till ca 80 000 kr. I förslaget ingår att höja det kommunala grundavdraget från nuvarande 7 500 till 10 000 kr. för 1988. Den minskade kommunala beskattningen som detta medför motverkas genom att skatteskalan skärps i låga och normala inkomstskikt men också mildras i högre. Effekten blir att kommunernas inkomster minskas, vilket medför ytterligare försämringar av viktiga kommunala verksamheter. Denna indragning med drygt 4 miljarder kronor för kommunerna skall läggas till de 2,5 miljarder som tidigare i år föreslagits av regeringen. För att kunna biträda förslaget om höjt kommunalt grundavdrag kräver vi att kommunerna kompenseras för inkomstminskningarna.

För de breda inkomstgrupperna, där kommunalskatten utgör den största delen i beskattningen, medges inte det ökade kommunala grundavdraget att helt slå igenom. Fullt genomslag skulle innebära en minskad skatt för samtliga med en beskattningsbar inkomst om 10 000 kr. och mer på 750 kr. Genom att den statliga skattesatsen skärps med en procentenhet, från fyra till fem, motverkas den för många låginkomsttagare nödvändiga skattesänkningen genom skärpt statlig skatt. Exempelvis blir det en sänkning med endast 168 kr. för en person med 70 000 kr. i årslön, vilket är en typisk inkomst för deltidsarbetande kvinnor eller t. o. m. heltidslön i vissa extrema låglönebranscher. För inkomsttagare med över 200 000 kr., vilka redan genom skattereformen m. m. fått minskade skatter med flera tiotusentals kronor, minskas skatten med ytterligare drygt 4 000 kr. Det är knappast inkomsttagare i dessa skatt som är i behov av ökade inkomster efter skatt.

I samband med sänkningen av marginalskatteparterna för höginkomsttagarna sänks även den s. k. marginalsattesparren från 80 till 75%. Det innebär att även om kommunalskatten överstiger 30 kronor per skattekrona (30%) behöver inte de i högsta föreslagna skattesatsen, 45%, erlägga mer än 75% i skatt. I samband med skattereformen 1982-1985 sänktes marginalsattesparren från 85 till 80% som mest. Den sänkta marginalsattesparren medför ytterligare lättnader för dem med över 200 000 kr. i årsinkomst. En reform enbart för en redan gynnad grupp.

Även det s. k. extra avdraget för pensionärer föreslås ändrat. Här ökar regeringen avtrappningen, vilket medför att extraavdraget försvinner i lägre inkomstskikt än vad annars skulle varit fallet. Motiveringen för detta anges vara att margineffekterna av ändrad skatteskala, avtrappning av extra avdraget och inkomstprövningen för Kommunalt bostadstillägg (KBT) blir oacceptabelt höga. Därför föreslår regeringen att avtrappningen sker snabbara och att skatten härav ökar.

Det är en konstig motivering med ett ännu besynnerligare förslag för att minska de s. k. marginaleffekterna. Eftersom vänsterpartiet kommunisterna avvisar förslaget till ändringar i skatteskalorna är det logiskt att också avvisa försämringen av det extra avdraget samt den sänkta marginalskattespärren och "justeringen" av den s. k. begränsningsregeln, vilken gynnar de med stora förmögenheter och höga inkomster.

Regeringen föreslår vidare att sambeskattningen av makars B-inkomster slopas. De som tjänar på detta förslag är de med kapitalinkomster över 6000 kr. utöver underskott av kapital. Förslag i denna riktning har under flera år förts fram av de borgerliga partierna. Dessa har dock avslagits av en samlad majoritet av socialdemokrater och kommunister. Därför är det märkligt att en socialdemokratisk regering föreslår denna förändring. Vpk finner inga skäl att tillmötesgå detta förslag och avvisar således detsamma.

I propositionen föreslås även att rätten till kvittning mellan underskott på villafastighet och kapitalinkomst slopas. Vpk föreslog redan i samband med skattereformens begränsning av värdet för underskottsavdragen till maximalt 50% att denna kvittningsrätt inte skulle medges. Vi ansluter oss, i likhet med tidigare ställningstagande, till att slopa denna kvittningsrätt.

Vänsterpartiet kommunisternas förslag

Som redan sagts avvisar vi förslaget till nya skatteskalor för 1987 och 1988. Däremot accepterar vi det höjda kommunala grundavdraget under förutsättning att kommunerna kompenseras för skattebortfallet om ca 4 miljarder kronor. Detta bör kunna göras med medel från beskattningen av juridiska personer som riksdagen på förslag av regeringen tidigare fråntagit kommunerna.

Vi hänvisar till vårt förslag från januari i år om en sänkning av matmomsen genom att öka och bredda livsmedelssubventionerna med 3 miljarder i ett första steg. Detta ger en väsentligt bättre profil som mer gynnar låg- och mellaninkomsttagargrupperna. Vpk anser det vara viktigare att sänka matkostnaderna än att gynna höginkomstgrupperna med lägre skatter. Vårt förslag med oförändrade skatteskalor skall ses i kombination med vårt förslag om sänkt matmoms genom ökade livsmedelssubventioner. Detta kommer i väsentligt högre grad att gynna barnfamiljer i låg- och mellaninkomstskikt än regeringens förslag till skatteskalor. Detta framgår av tabell nedan. Här har hänsyn tagits till av konsumentverket framräknade kostnader för olika familjetyper. Genom att subventionerna läggs ut över ett begränsat bassortiment kan inte höginkomsttagarna dra särskilt stor fördel gentemot andra genom annat konsumtionsmönster. Vi har dock beräknat något högre konsumtionskostnader med motsvarande momsvinst för denna grupp.

Familjetyp	Inkomst i kronor	Ändring i förhållande till regeringens förslag (+ ökad skatt - minskad skatt)
1 vuxen inga barn	70 000	- 872
2 vuxna inga barn	100 000/70 000	- 656
2 vuxna inga barn	200 000/140 000	+ 3 838
1 vuxen 2 barn	70 000	- 1 382
2 vuxna 2 barn	100 000/70 000	- 1 176
2 vuxna 2 barn	200 000/140 000	+ 2 318

Till dessa effekter bör läggas att höginkomsttagarna i exemplet genomsnittligt får ökad skatt genom våra andra förslag om skärpta förmögenhetsskatter och minskade underskottsavdragsmöjligheter. Sammantaget gör detta att det för dessa knappast skulle bli någon vinst av minskade matkostnader eller högre kommunalt grundavdrag.

Politiken måste enligt vår mening ses som en helhet varför de förslag till skattepolitik som vi lade fram i januari bör inräknas när värderingen av de nu föreslagna förändringarna görs.

Slutligen föreslår vi vissa inskränkningar i avdragsrätten för premier till privata pensionsförsäkringar. De nuvarande reglerna medger avdrag med fullt värde av marginalskatten upp till en premie motsvarande ett basbelopp eller högst 10% av inkomsten. Vi föreslår att pensionsförsäkringspremier räknas på samma sätt som underskott och alltså endast medges avdrag för på grundbeloppet.

I samband med propositionen om skatteskalorna lade regeringen även fram förslag om vissa inkomstförstärkningar på statsbudgeten. I motion till denna lägger vänsterpartiet kommunisterna fram förslag om höjning av omsättningsskatten på aktiehandeln till sex % samt höjning av tobaksskatten. Vi föreslår där även en utjämningsfond för olja som skall utjämna effekterna vid ökade oljepriser. Vi säger dessutom nej till höjningen av skatten på bl. a. gasol.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda förslås

Mot. 1985/86:420

1. att riksdagen beslutar avslå proposition 1985/86:130
 - a) i vad avser förslaget om ändrade skatteskalor för 1987 och 1988,
 - b) i vad avser förslaget om ändrade avtrappningsregler för extra avdrag för pensionärer,
 - c) i vad avser förslaget om slopande av sambeskattnings av makars B-inkomster,
 - d) i vad avser förslaget om ändrad marginalskattespärr och justering av den s. k. begränsningsregeln.
2. att riksdagen beslutar att bifalla proposition 1985/86:130 vad avser ändrat kommunalt grundavdrag endast under förutsättning att kommunerna kompenseras för skattebortfallet.
3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs beträffande rätten till avdrag för pensionsförsäkringspremier.

Stockholm den 1 april 1986

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Jörn Svensson (vpk)

Tommy Franzén (vpk)

Nils Berndtson (vpk)

Inga Lantz (vpk)

Hans Petersson (vpk)

i Hallstahammar

